

PREŠPORSKÝ podnikateľ

Mesačník Bratislavskej regionálnej komory SOPK

Číslo 5 / Ročník X. • Máj 2017

Úspešná exkurzia do Púchova

Každý z nás používa pneumatiky. Až bližšie oboznámenie sa s výrobou tohto veľmi špecifického produktu však odhalí neuveriteľnú zložitosť tohto výrobu a veľmi zložitý technologický postup. A práve o celom tomto procese sme sa presvedčili na návšteve najväčšej pneumatikárskej spoločnosti v strednej Európe. Na začiatok nám predstavil bohatú históriu spoločnosti jej výkonný riaditeľ Anton Vatala (tretí zľava).

pokračovanie na strane 4

Závod zďaleka nie je za vodou

5 otázok pre starostu obce Závod Petra Vrableca (na obr.)

? Máte za sebou viac ako polovicu funkčného obdobia, ako sa Vám darí plniť plány, s ktorými ste doň vstupovali a čo ešte stihnete do jeho konca?

Čas beží a práce je veľa. Dôležité ale je, že sa s poslancami obecného zastupiteľstva dokážeme zhodnúť na prioritách obce. Tým podmieňujeme aj našu prácu a postupujeme rad-radom. Zásadný problém je ale nedostatok pitnej vody a ten nás stojí najviac peňazí. Mnoho ľudí stále nechápe, že pitná voda nie je samozrejmosť. Tento rok chceme ešte pokračovať v opravách obecných budov a školy a budúci rok sa pokúsím presadiť opravu miestnych komunikácií. Snáď sa to podarí.

? Ako riešite separovaný zber odpadu v obci a likvidáciu nepovolených skládok?

Separácia je tvrdý oriešok a čierne skládky, tak o tých by starostovia mohli písať romány. Zabezpečili sme pre každú domácnosť zberné nádoby na papier, sklo a komunálny odpad, plasty riešime vrecami. Je to sľubný začiatok, nakoľko už po pol roku vidíme hmatateľný úspech. Štát by bol rád, aby všetko fungovalo ihneď, no ľudí treba vychovávať a to je proces dlhodobý. Čierne skládky sú toho príkladom. Je ich z roka na rok menej a mnohí občania sa zúčastňujú aj na obecných akciách, zameraných na čistenie našej prírody. Máme ich aj zdokumentova-

pokračovanie na strane 3

Dobré ekonomické výsledky a pokles nezamestnanosti. Dve kategórie, ktoré sú v poslednom čase často skloňované zo strany vládnych predstaviteľov. Ako však premietnuť tieto priaznivé makroekonomické ukazovatele do bežného života občana? Predstavy zo strany vládnych úradníkov sú celkom jasné. Zavedenie povinného trinásteho platu, možno aj štrnásteho, zvýšenie všetkých príplatkov za prácu mimo štandardného režimu a transparentnenie ponúk zamestnávateľov uvádzaním výšky konkrétne ponúkanej mzdy v inzerátoch. Veľmi kreatívne, avšak v praxi ťažko realizovateľné. Nikto sa totiž nezamýšľa nad tým, čo by mohlo prispieť k prenosu dobrých makroekonomických výsledkov do života nás všetkých automaticky, bez umelých nástrojov. Je to jednoduché. Dobré makroekonomické výsledky sa musia totiž najprv premietnuť do dobrých mikroekonomických výsledkov, to jest do života samotných firiem. Až potom, keď sa majitelia a akcionári firiem budú cítiť konformne a cashflow im nebude robiť každodenne vrásky na čele, môžu prísť s veľkorysejšími ponukami aj pre zamestnancov. A k tomu treba len maličkosť zo strany vlády. Dobré a bezpečné podnikateľské prostredie, ktoré motivuje podnikat' a ochraňuje tých, ktorí podnikajú v zmysle stanovených pravidiel.

Juraj Majtán

Riaditeľ Bratislavskej regionálnej komory SOPK

TÉMA ČÍSLA

Doprava

OBSAH

- 2** Odovzdali Veľkú cenu 2016
- 6** Zlepšenie v hromadnej doprave odhaľuje aj jej potenciál
- 8** Magistrát chce meniť dopravu v meste
- 10** Nové technológie nestačia, zmeniť sa musia aj zákazníci
- 14** Podnikateľský servis

SOPK so staronovým predsedom

Predsedom Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory bude aj nasledujúcich päť rokov Peter Mihók. Rozhodli o tom delegáti Zhromaždenia delegátov SOPK na ustanovujúcom zasadnutí pre 6. funkčné obdobie na roky 2017 – 2022, ktoré sa konalo 20. apríla v Bratislave.

Z členov našej regionálnej komory bol do funkcie podpredsedu SOPK zvolený Vladimír Slezák, za členov Predstavenstva Igor Junas, Gabriel Csollár, Adrián Ďurček, Ladislav Vaškovič a Oszkár Világi.

Delegáti okrem toho schválili zásadné dokumenty – Výročnú správu a Správu o plnení rozpočtu za rok 2016, plán aktivít a rozpočet na tento rok, komuniké a tiež Program činnosti SOPK na 6. volebné obdobie (2017 – 2022).

Ako konštatovala výročná správa, Slovenská obchodná a priemyselná komora dlhodobo upozorňuje na nedostatky a aktívne spolupracuje so zamestnávateľskými zväzmi pri predkladaní stanovísk a návrhov na zlepšenie podmienok na podnikanie na Slovensku. Snaha o zlepšenie prostredia na podnikanie sa už dlhodobo koncentruje na zníženie

daňového a odvodového zaťaženia, ktoré je najvyššie v rámci V4 a v súvislosti so snahou o dôslednejší výber daní rast administratívneho zaťaženia podnikateľov, budovanie právneho štátu, lepšie využívanie prostriedkov Európskej únie a podpora exportu.

SOPK bude podporovať vzdelávanie

Podnikateľské prostredie ovplyvňujú aj ďalšie činitele, ako napríklad kvalita vzdelávacieho procesu ako celku, efektívnosť činnosti verejnej správy a ďalšie faktory. Aj v týchto oblastiach bude Slovenská obchodná a priemyselná komora presadzovať skvalitnenie a zefektívnenie týchto procesov, mnohokrát výrazne prepojených s podmienkami na podnikanie.

Zhromaždenie delegátov zdôraznilo, že konkurencieschopnosť slovenskej ekonomiky plne závisí od kvality podnikateľského prostredia. Iba vytvorením dobrých podmienok pre podnikanie, čo v dnešnej realite závisí aj od rozhodnutí v rámci Európskej únie a hlavne od prístupu vlády Slovenskej republiky, je možné vytvoriť základ pre riešenie sociálnych problémov. Preto SOPK požaduje od predstaviteľov vlády, aby aktívnejšie presadzovali riešenie dlhodobých problémov Európskej únie, aby aktívnejšie reagovala na svoju znižujúcu sa konkurencieschopnosť vo svetovej ekonomike. Ale základnou požiadavkou zostáva požiadavka komory zlepšiť podmienky na činnosť podnikateľskej sféry na Slovensku.

Počas druhej slávnostnej časti zhromaždenia vystúpil predseda SOPK Peter Mihók a niektorí z pozvaných hostí – minister práce, sociálnych vecí a rodiny Ján Richter, štátny tajomník ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí Ivan Korčok a štátny tajomník ministerstva hospodárstva Rastislav Chovanec – ktorí zo svojho pohľadu hodnotili stav a vývoj slovenskej ekonomiky. **MZ ●**

Odovzdali Veľkú cenu 2016

Tradičnou a neoddeliteľnou súčasťou slávnostnej časti rokovania Zhromaždenia delegátov SOPK je vyhlásenie výsledkov súťaže „Veľká cena SOPK“ a vyhlásenie výsledkov súťaže Junior Achievement Slovensko, neziskovej organizácie – „TOP študentský tím aplikovanej ekonómie“.

Do 15. ročníka súťaže za uplatňovanie etických princípov v podnikaní „Veľká cena SOPK“ za rok 2016, nad ktorou prevzal záštitu predseda vlády SR Robert Fico, sa zapojilo 14 spoločností, pričom všetky prihlásené spoločnosti splnili podmienky a kritériá tejto súťaže.

Hodnotiaca komisia súťaže s prihliadnutím na vlastné hodnotenia prihlásených spoločností, na úroveň plnenia jednotlivých kritérií, ako aj na regionálne zastúpenie prihlásených spoločností odporučila udeliť Veľkú cenu SOPK za rok 2016 dvom spoločnostiam - AGROKARPATY, s.r.o. Plavnica a ZVS holding, a.s., Dubnica nad Váhom.

Vitázi 15. ročníka súťaže Veľká cena SOPK za uplatňovanie etických princípov v podnikaní: konateľka spoločnosti AGROKARPATY Plavnica Helena Petrusová a personálny riaditeľ spoločnosti ZVS Holding Dubnica nad Váhom Michal Baláž.

Čestné uznanie za uplatňovanie etických princípov v podnikaní za rok 2016 dostali členovia naše komory BAYERN CENTER s.r.o., Bratislava, RENOMIA, s.r.o., Brati-

slava a TRITON spol. s r. o., Bratislava

Ocenenie študentom

Ocenenie TOP tím Aplikovanej ekonómie je cenou za Tvorivosť, Odvahu a Podnikavosť študentov zapojených do vzdelávacieho programu JA Aplikovaná ekonómia. Nezisková vzdelávacia organizácia JA Slovensko ocenenie udeľuje každoročne študentskej firme na základe výsledkov jej celoročnej práce a umiestnení na súťažiach pri zohľadnení tvorivého a inovatívneho prístupu v riadení firmy.

V školskom roku 2016/2017 bolo ocenenie udelené JA Firme FORCE zo Strednej priemyselnej školy v Dubnici nad Váhom pod vedením učiteľa aplikovanej ekonómie Ing. Michala Janča.

Študentská firma FORCE získala ocenenie vďaka zaujímavému produktu – náramku BlikBlikBand, ktorý študenti vyrábali, a vďaka výsledkom, ktoré dosiahli v rámci svojho podnikateľského zámeru a činnosti ich firmy. **●**

né a zverejnené na našej obecnej webovej stránke. Nepáči sa mi ale, že ak aj na skládke nájdeme adresy a iné usvedčujúce dôkazy, tak zákon akoby stál na strane vinníka. Pokiaľ ho nechytíme priamo pri čine, nič sa mu nestane. Títo ľudia sa nám smejú do očí a demotivujú aj tých zopár snaživých. A to je zlé!

? Starostlivosť o historické pamiatky nebýva na prvom mieste záujmu samospráv. Väčšinou sú to nákladné akcie a obce na ne nemajú peniaze. Ako je to v Závode?

Hovoríte o nákladných akciách. Je to pravda. Ak sa jedná napríklad o budovy, tak tam postupujeme plánovite a postupne krok za krokom. Každý rok niečo. No a menšie pamiatky ako sochy či pamätníky riešime v súčinnosti s miestnymi organizáciami, aktivistami a nadšencami. Mnohokrát im stačí len pomôcť a už to ide. Ľuďom na svojej dedine záleží a považujem za chybu, ak by som podanú ruku odmietol. V Závode sa nám tento model osvedčil.

? Bratislavský kraj v uplynulom roku zaznamenal významný rast počtu turistov. Pozorujete zvýšenie návštevnosti aj u vás? Čo vie Závod ponúknuť návštevníkom obce?

Na turistiku sa, podľa mňa, Záhorie ešte len pripravuje. Naša obec okrem starého kostolíka nemá žiadne výnimočné kultúrne pamiatky. Obraz obce sa tak isto tvorí dlhodobo a my sme vsadili práve na postupné skrášľovanie obce a zviditeľniť nás chceme aj kultúrou. Také kroje a zvyky - to je náš naozajstny poklad. Ukazujeme ho svetu každoročne na našich obecných slávnostiach. Naše Bezchleba hody priťahujú stále viac divákov a na svoje si tu prídu najmä milovníci tradičnej kultúry, folklóru či tanca.

? Aká je spolupráca obce s krajom a ako spolupracujete s miestnymi podnikateľmi?

Počas môjho pôsobenia vo funkcii starostu obce som bol nútený mnohokrát žiadať kraj o pomoc. Môžem zodpovedne povedať, že

kompetentní úradníci sa skutočne snažili riešiť naše problémy a mnohé sme aj vyriešili. No a miestni podnikatelia? Oni potrebujú nás a my nich. Vážim si ich, pretože viem, čo je to podnikáť. Aj vďaka nim je v Závode nízka nezamestnanosť a počas celého môjho pô-

sobenia sa nestalo, že by niektorí z nich odmietol obci pomôcť. A veru stalo sa, že som volal aj o polnoci...

Ďakujem za rozhovor.

M. Zervan ●

DNES PREDSTAVUJEME:

Litva

Litva na nachádza na severovýchode Európy, na východnom pobreží Baltického mora a najjužnejšie z Pobaltskej „trojky“. Hraničí s Lotyšskom, Bieloruskom, Poľskom a ruskou Kalininskou oblasťou. Rozlohou 65,3 tisíc km² je Litva mierne väčšia ako Slovensko, ale populáciu má len 2,95 milióna. Litovci tvoria 84 percent populácie a počet obyvateľstva v posledných rokoch klesá vplyvom pomerne silnej ekonomickej emigrácie. Hlavné mesto Vilnius má často prívlastok „jantárové“, lebo je známe množstvom výrobní a predajní šperkov z tohto prírodného polodrahokamu. Litva je od roku 2004 členom EÚ a Eurozóny. HDP sa v posledných rokoch pohybuje na úrovni okolo 30 mld. eur, čo nie je ani polovica HDP Slovenska (79,2 mld. € za rok 2016). Podstatnú časť HDP (33 %) tvoria logistické služby, bankovníctvo a turistický ruch, priemysel má podiel 24 percent a poľnohospodárstvo 15 percent. V priemysle prevláda strojárstvo, elektrotechnika, potravinárstvo, výroba papiera a spracovanie dreva. V poľnohospodárstve sú na prvom mieste chov úžitkových zvierat, produkcia mlieka a rybné hospodárstvo. Krajina poskytuje značnú podporu zahraničným investíciám, hlavne zvýhod-

neným režimom v slobodných ekonomických zónach. Už od roku 1996 majú taký režim mesto Kaunas a prístav Klaipėda. Ak investícia v slobodnej ekonomickej zóne presiahne 1 milión €, je investor oslobodený od dane z príjmov právnických osôb počas 6 rokov a počas ďalších 10 rokov má zníženú sadzu dane o 50 %. Pre zahraničné firmy pôsobiace v týchto zónach sú odpustené aj dane z nehnuteľnosti, daň z dividend a miestne poplatky. Priame investície SR v Litve predstavovali podľa posledných dostupných údajov objem 5,9 mil. €, pričom najväčšia bola investícia slovenskej firmy Grafobal Skalica, ktorá odkúpila litovského výrobcu obalov, firmu Vilkapas. Na druhej strane litovská investičná spoločnosť NDX-UAB sa stala väčšinovým vlastníkom v potravinárskej spoločnosti Novofruct Nové Zámky. Bližšie informácie o možnostiach hospodárskej spolupráce s Litvou, ako aj podporu pri nadviazovaní kontaktov poskytnete na požiadanie Honorárny konzulát v SR.

Spracoval: VO

Kontakt:
Ing. Marián Meško, honorárny konzul
Cukrová 14, Bratislava
E-mail: jcslovakia@gmail.com

PREŠPORSKÝ
podnikateľ

Prešporský podnikateľ • Ročník X, číslo 5/2017

Registračné číslo: MK SR: EV 23/08

ISSN: 1337-8295 • © BRK SOPK 2008

Vydáva: Bratislavská regionálna komora SOPK

Adresa: Jašíkova 6, 826 73 Bratislava

IČO: 30 842 654

Tel.: 02 / 4829 1257

e-mail: mzervan@googlemail.com

Šéfredaktor: Miroslav Zervan • Tel.: 0905 436 937

Grafická úprava: IMPULS ART s.r.o.

Tlač a distribúcia: Tlačiareň Sineal, spol.s.r.o.

DATAHOSTING alebo CLOUD COMPUTING

Cloud computing je služba, ktorá umožňuje zdieľať a využívať hardvérové a softvérové prostriedky a produkty pomocou internetu. Zjednodušene povedané, firemné pracovné stanice sa prostredníctvom internetu pripájajú a pracujú na prenajatom serveri v dátovom centre. Tu majú uložené všetky dáta, môžu využívať všetky dostupné softvérové licencie a najnovšie verzie hardvéru. Dátové centrá sú štandardne vybavené niekoľkými úrovňami ochrany, majú záložné zdroje energie a využívajú znásobené služby poskytovateľov internetu.

Cloud computing je momentálne najmodernejším a najefektívnejším spôsobom prevádzkovania firemnej siete. Jeho masovému rozšíreniu však stále bráni určitá opatrnosť a nedôvera zo strany klientov. Otázka bezpečnosti je najčastejšie kladenou otázkou v súvislosti s cloudom.

Bezpečnosť v spojitosti s cloud computingom má dve roviny:

Prvou je ochrana dát pred zneužitím. Prevádzkovateľa dátového centra vaše dáta nezaujímajú - nevie, čo by si s nimi počal, nepozná váš biznis ani vašu konkurenciu, nevie ich použiť... a navyše: zneužitím vašich dát by ohrozil svoj biznis, čo naozaj nechce. Druhou rovinou je ochrana dát pred poškodením.

BEZPEČNOSŤ je teda neodškriepiteľnou a najväčšou výhodou cloudu computingu.

Cloud je však technológiou budúcnosti aj z pohľadu ekonomiky a prináša so sebou aj ďalšie benefity, ako je úspora nákladov, dostupnosť najnovších technológií, ochrana údajov, permanentná dostupnosť služby a univerzálnosť. dg

Pozývame Vás na seminár dňa

16. mája 2017

ktorý sme pre Vás pripravili
v spolupráci so spoločnosťou
LLARIK, s.r.o.

Správa dát v 21. storočí

(datahosting – prenájom dátového priestoru v datacentre od poskytovateľa)

Dozviete sa všetko o benefitoch,
bezpečnosti, úspornosti, dostupnosti,
mobility a univerzálnosti datahostingu
či cloud computingu.

Bližšie informácie:
www.ba.sopk.sk

dokončenie zo strany 1

Úspešná exkurzia do Púchova

Bratislavská regionálna komora SOPK už tradične pripravuje exkurzie do úspešných firiem s cieľom oboznamovať svojich členov s ich produkciou a získavať tak nové skúsenosti a poznatky.

Tentoraz to bola koncom apríla exkurzia do spoločnosti CONTINENTAL MATADOR RUBBER, s.r.o. a CONTINENTAL MATADOR TRUCK TIRES, s.r.o. v Púchove.

Obe firmy patria medzi úspešných výrobcov pneumatík pre osobné a nákladné automobily a spájajú tradície domácej značky so značkou svetových producentov tejto komodity do kvalitných a na trhu obľúbených výrobkov.

Účastníci exkurzie si zo záujmom prezreli výrobné priestory a živo sa zaujímali nielen o samotnú výrobu, ale aj o hospodárske výsledky a systém riadenia oboch firiem. Na záver vyjadrili spokojnosť s užitočnou akciou a utvrdili nás v presvedčení, že o podobné skúsenosti majú naši členovia záujem, takže v nich budeme pokračovať aj v budúcnosti.

M. Zimek

Pozvánka na Okrúhly stôl El Salvador

Bratislavská regionálna komora SOPK privíta dňa 1. júna 2017 vo svojom sídle štátneho tajomníka MZV Salvadoru Jaime Mirandu a zástupcu veľvyslanckyne EL Salvadoru so sídlom vo Viedni Ramiro Recinosu. Návštevu v našej komore využívame na zorganizovanie Okrúhleho stola aby sme pred-

stavili túto stredoamerickú krajinu slovenským podnikateľským subjektom. Spolu s Igorom Moravčíkom, honorárnym konzulom El Salvadoru na Slovensku, budú hostia počas podujatia prezentovať hospodársku situáciu krajiny, podmienky podnikania a možnosti obchodovania s El Salvadorom.

Pozvánku s podrobnými informáciami a prihláškou na toto podujatie sme už rozoslali nielen členom SOPK, ale aj ďalším slovenským podnikateľským subjektom, ktoré máme v našej databáze z účasti na iných našich aktivitách, radi však privítame aj ďalších záujemcov o toto podujatie.

Ing. Vladislav Oros, ved. odd. zahraničných vzťahov, tel. 02 4829 1534

Misia na výstavu CHINA SMART EXPO 2017

Po pozitívnom ohlase v minulom roku BRK SOPK znovu organizuje spoločnú účasť zástupcov slovenských firiem na výstavu CHINA SMART EXPO 2017, ktorá sa bude konať v Budapešti od 31. mája do 2. júna. Misiu plánujeme uskutočniť v prvý deň konania výstavy 31. mája.

V priestoroch čínskeho výstavného a podnikateľského centra (CECZ) sa bude prezentovať vyše 500 čínskych výrobných a obchodných firiem zo širokého spektra činnosti, ktoré ponúkajú spoluprácu pre partnerov na Slovensku. Zoznam vystavujúcich firiem a ich biznis profil má naša komora k dispozícii a spolu pozvánkou na misiu ho v najbližších dňoch rozošleme členom SOPK a ďalšej širšej podnikateľskej verejnosti. Pokiaľ slovenský záujemca zaregistruje svoju účasť zaslaním prihlášky a „Company profilu“ s vyznačením firiem záujmu, naša komora v spolupráci s vedením CECZ zabezpečí rokovanie B2B s príslušnými čínskymi vystavovateľmi.

Naša regionálna komora bude mať na výstaviisku svoj vlastný stánok a v nevyhnutných prípadoch poskytne aj pomoc pri tlmočení. **Doprava do Budapešti bude individuálna a vstup na výstaviisko pre registrovaných členov misie je zdarma. Účasť na misii je bezplatná. Uzávierka prihlášok je 22. mája 2017.**

vladislav.oros@sopk.sk

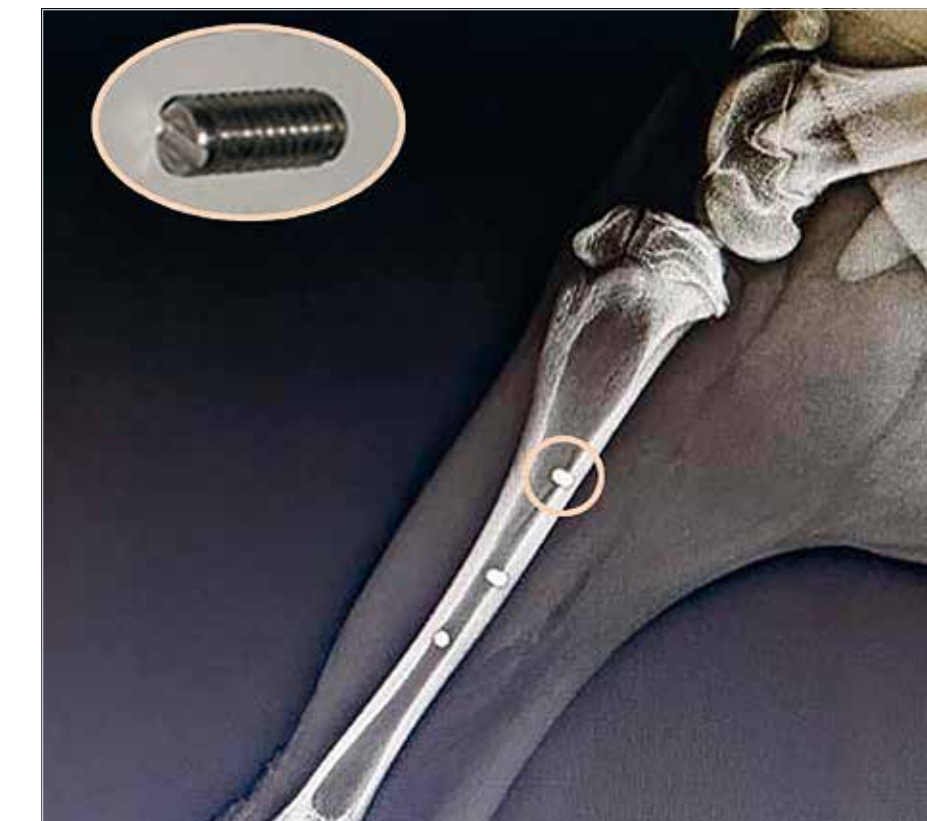

BIACOM® – unikátny kompozitný materiál pre implantáty

Titán (Ti) a zliatiny titánu sú široko používané v biomedicíne, predovšetkým na výrobu biomedicínskych implantátov. Titán je biokompatibilný, netoxický, inertný kov, ktorý je chemicky odolný voči korózii v ľudskom tele, má vysokú špecifickú pevnosť, je dostatočne tvárny a má nízku hustotu. Titánové implantáty sú určené pre trvalú prítomnosť, či trvalú funkciu v ľudskom tele. Nevýhodou Ti a zliatin Ti je ich vysoký Youngov modul pružnosti, ktorý je zvyčajne nad 100 GPa, čo je hodnota niekoľkokrát vyššia ako u ľudských kostí. Vzhľadom na rozdiel medzi Youngovým modulom implantátu a kosti dochádza k javu označovanému „stress shielding“. V dôsledku „stress shieldingu“ prenáša implantát výrazne väčšie zaťaženie v porovnaní s kosťou, čo môže viesť k atrofii alebo kostnej osteoporóze a následne k uvoľneniu implantátu. Youngov modul Ti zliatin môže byť znížený vhodnými prísadami, ktoré však znižujú aj iné mechanické vlastnosti, alebo sú úplne nevhodné z biomedicínskeho hľadiska. Pre materiály používané na výrobu implantátov je taktiež nutná vhodná povrchová úprava, poskytujúca dobrú integráciu s kosťou a inými biologickými tkanivami, pre dosiahnutie pevného a trvalého spojenia.

Riešenie vyššie uvedených nedostatkov ponúka jedinečný kompozitný materiál s registrovaným názvom BIACOM® (BloActive COmposite Metal), vyvinutý tímom pôvodcov z Ústavu materiálov a mechaniky strojov SAV Martinom Balogom a Petrom Krížikom, v spolupráci s Amirom Čatičom a Zdravkom Schauerlom z Univerzity v Záhrebe, ktorý je vyrobený použitím **ekonomicky efektívneho a vysoko produktívneho** prístupu, kde zmes titánového (Ti) a horčíkového (Mg) prášku je kompakovaná pri nízkych teplotách.

Predmetný kompozitný materiál sa vyznačuje spojením dvoch vzájomne nerozpustných kovov rôznych vlastností do súrodého kompozitu. Biologicky odbúrateľná zložka (Mg) vo forme usmernených navzájom spojených vlákien je homogénne dispergovaná a zabudovaná do nosnej trvalej maticovej štruktúry (Ti alebo Ti zliatina). Titanová matica poskytuje kompozitnému implantátu mechanickú pevnosť, únavovú životnosť a

Implantát z Ti + 12% Mg kompozitného materiálu implantovaný do stehennej kosti ovce v rámci in-vivo testov.

chemickú odolnosť, zatiaľ čo horčík znižuje Youngov modul a hustotu. Napríklad Ti kompozit s 12 obj.% Mg vykazuje mechanickú a únavovú pevnosť porovnateľnú s čistým Ti triedy 4, referenčným materiálom pre výrobu intenzívne namáhaných zubných implantátov. Postupným odbúraním Mg zložky z povrchu a jadra implantátu v koróznom prostredí, t.j. po implantácii, sa vytvárajú v implantáte póry, ktoré vedú k ďalšiemu poklesu Youngovho modulu a vytvárajú priestor pre dobrú osseointegráciu. Redukcia Youngovho modulu prispieva k zníženiu „stress shieldingu“. Vytvorené póry zvyšujú kontaktnú plochu medzi implantátom a susednými tkanivami, čím sa zlepšuje mechanická kompatibilita a prenos zaťaženia medzi implantátom a kosťou. Rýchlosť odbúravanja Mg zložky je riadená tak, aby nedochádzalo

k nežiaducim efektom, spojeným s rýchlou koróziou horčíka ako napr. lokálna evolúcia a hromadenie plynného vodíka, zvyšovanie pH, spomalenie hojenia, atď.

Vhodné usporiadanie biologicky odbúrateľnej zložky v celom objeme kompozitného materiálu umožňuje vyrábať implantáty prakticky **akéhokoľvek tvaru**. Bez ohľadu na tvar implantátu vyrobeného z kompozitného materiálu, časť vlákien má zakončenie na povrchu implantátu a prostredníctvom týchto kontaktných oblastí sa spúšťa odbúravanje biologicky rozložiteľnej Mg zložky.

Na uvedený kompozitný materiál je podaná medzinárodná prihláška PCT/IB2016/054220. Pôvodcovia hľadajú priemyselných partnerov za účelom licencovania danej technológie.

ÚMMS SAV, KTT SAV ●

Inovácie a túto stranu prináša

SIEMENS

Zlepšenie v hromadnej dopre

Preprava cestujúcich v osobnej lodnej doprave na Slovensku narastá. Zatiaľ čo v roku 2012, kedy sa začali sledovať tieto štatistické údaje, bol počet prepravených cestujúcich vo verejných prístavoch 356 000, v roku 2015 to bolo už 507 000 cestujúcich.

Vyplýva to z Hodnotiacej správy o stave plnenia zámerov vyplývajúcich z aktualizovanej koncepcie rozvoja verejných prístavov Bratislava, Komárno a Štúrovo, ktorú pripravilo ministerstvo dopravy.

Rast bol podľa správy zaznamenaný aj v počte pristavených osobných lodí vo verejných prístavoch Bratislava, Komárno a Štúrovo. „V roku 2015 sa zvýšili pristátia najmä osobných kajutových plavidiel v prístave Bratislava,“ uvádza sa v materiáli. Osobný prístav Štúrovo však podľa ministerstva nebolo možné využívať počas celého roka pre nedostatočnú plavebnú hĺbku v danom úseku vodnej cesty Dunaj.

Podľa hodnotiacej správy trendy tiež poukazujú na nevyužitý potenciál v oblasti prekládkovej kapacity verejných prístavov v Bratislave a Komárne. „Predpokladaná kapacita pre oba prístavy je okolo päť miliónov ton ročne, pričom objem komodít prepravených a preložených prostredníctvom vodnej dopravy na Slovensku sa za posledných sedem rokov pohyboval na úrovni 1,7 až 2,6 miliónov ton ročne,“ konštatuje rezort dopravy.

Na vode chýba modernizácia

Vnútrozemská vodná doprava sa na Slovensku v súčasnosti uskutočňuje na Dunaji a Váhu, ktorých dĺžka dosahuje spolu približne 250 kilometrov a v letných mesiacoch aj na uzavretých vodných plochách. Medzinárodná vodná doprava je v súčasnosti vykonávaná iba na rieke Dunaj.

Verejné prístavy Bratislava a Komárno sú v súčasnosti zaradené do základnej siete TEN-T (Transeurópska dopravná sieť), čo predpokladá splnenie podmienok Európskej únie na objem prekládkovej činnosti. „Trend využívania verejných prístavov Bratislava a Komárno má však najmä od roku 2011 klesajúcu tendenciu, a to najmä vzhľadom na zastaranosť prekládkových technológií, nízku výkonnosť sietí a často havarijný stav prístavnej infraštruktúry,“ konštatuje sa v správe ministerstva. Túto tendenciu je podľa rezortu potrebné zvrátiť aj vzhľadom na ciele európskej dopravnej politiky. Zásadnejší rast výkonov prístavov sa predpokladá až po modernizácii splavnosti vodnej cesty Dunaj a jej prítokov na TEN-T koridore Rýn – Dunaj, to znamená po roku 2023.

Čo sa týka plnenia strednodobých zámerov koncepcie rozvoja verejných prístavov, mi-

nisterstvo konštatuje, že spoločnosť Verejné prístavy ich napĺňa v rámci finančných možností a možností, ktoré jej umožňujú súčasné majetkovo-právne vzťahy vo verejných prístavoch. Odstránenie tohto neštandardného nastavenia majetkovo-právnych vzťahov bude, podľa rezortu, pre spoločnosť strategickým krokom pre zabezpečenie optimálneho rozvoja verejných prístavov.

Letisko s dvojciferným rastom

Bratislavské Letisko M. R. Štefánika sa aj vlni zaradilo medzi najúspešnejšie európske letiská. Vyplýva to z celoročnej štatistiky z viac ako 500 letísk v 45 krajinách Európy, ktorú zverejnila organizácia Medzinárodné združenie európskych letísk ACI EUROPE. Podľa nej vybavili európske letiská v roku 2016 rekordný počet pasažierov – viac ako 2 miliardy. Zatiaľ čo letiská v Európe rástli v priemere o 5,1 percenta a letiská v Európskej únii v priemere o 6,7 percenta, bratislavské letisko dosiahlo až dvojciferný percentuálny nárast o 12,3 percenta, keď vybavilo 1 756 808 pasažierov – najviac za posledných 8 rokov.

Rovnaký úspech zaznamenalo letisko aj v roku 2015, keď rast pasažierov dosiahol rovnako dvojciferné číslo – nárast o 15,4 percenta, zatiaľ čo v roku 2015 rástli európske letiská v priemere o 5,2 percenta.

„Bratislavské letisko dosiahlo dva roky po sebe dvojciferný percentuálny nárast, pričom číslo mohlo byť ešte významne vyššie, pokiaľ by geopolitickú situáciu neskomplikovala

všadeprítomná hrozba teroristického útoku, ktorá odradila značný počet ľudí od ciest za dovolenkou do tradičných destinácií. To bolo príčinou poklesu v dovolenkovej charterovej preprave. Potešiteľné však je, že najväčší nárast cestujúcich na letisku BTS zaznamenala pravidelná letecká doprava (plus 24 % oproti roku 2015),“ zhodnotili dobré výsledky jeho predstaviteľa.

Rast aj v prepravovanom náklade

Letisko v Bratislave si pritom dobre viedlo aj v ďalších prevádzkových ukazovateľoch. Zatiaľ čo preprava leteckého nákladu rástla v priemere na letiskách v Európe o 4,1 percenta, bratislavské vybavilo 22 895 ton nákladu, čo predstavuje nárast o 9 percent v porovnaní s predchádzajúcim rokom. Pohyby lietadiel (odlety a prílety) v priemere rástli v roku 2016

ave odhaľuje aj jej potenciál

podľa ACI o 3,2 percenta, na letisku v Bratislave dosiahli nárast o 4 percentá na celkových 24 622 vybavených letov.

„Európske letiská prelomili minulý rok 2-miliardovú hranicu, čo je absolútny rekord. Zatiaľ čo geopolitická situácia a terorizmus značne ovplyvnili niektoré letiská, ďalším sa darí rásť. Výsledkom je už tretí rok po sebe nárast pasažierov na európskych letiskách o 5 percent,“ zhrnul riaditeľ ACI EUROPE Olivier Jankovec.

Pokračujú v trende

Aj prvé mesiace tohto roka ukazujú, že rastový potenciál bratislavského letiska nie je náhodný.

Počas prvých troch mesiacov roka 2017 prešlo letiskom spolu na prílete a odlete 298 170 cestujúcich, čo je rovnaký počet ako za to isté obdobie vlani. Množstvo vybaveného leteckého nákladu vzrástlo v 1. štvrtroku o 6 % na 5 675 ton. Uskutočnilo sa zároveň 4 918 letov – o 1 % viac odletov a príletov ako v januári až marci 2016.

„V marci 2017 prešlo letiskom BTS spolu na prílete a odlete najviac cestujúcich za posledných 8 rokov – 107 595 osôb, o 3 % viac ako vlani v marci. Uskutočnilo sa zároveň 2 030 letov – odletov a príletov, čiže pohybov lietadiel, o 12 % viac ako v marci 2016. Navyše stúpol aj počet vybaveného leteckého nákladu – na 2 131 ton – plus 12 % v porovnaní s minuloročným marcom,“ informovalo o prevádzkových výsledkoch letisko.

V 1. štvrtroku 2017 sa top 5 destináciami z Bratislavy z hľadiska počtu vybavených cestujúcich stali Londýn-Stansted, Dublin, Moskva-Vnukovo, Miláno-Bergamo a Berlín.

Železnice pokračujú v modernizácii

Železnice Slovenskej republiky pokračujú aj v roku 2017 v uskutočňovaní projektov, ktoré sú spolufinancované z fondov Európskej únie.

Podľa hovorkyne Martiny Pavlikovej sa v

rámci Operačného programu Integrovaná infraštruktúra, určeného na roky 2014 až 2020, pripravuje 21 stavieb.

„Finančné prostriedky z európskych zdrojov na projekty z tohto operačného programu sú v predpokladanej výške 748 miliónov eur,“ povedala M. Pavliková. V rámci projektov sa tak napríklad modernizujú železničné trate či stanice a zefektívňuje sa železničná infraštruktúra.

Najdôležitejšou stavbou je v súčasnosti podľa hovorkyne modernizácia železničnej trate z Púchova po Považskú Teplú na rýchlosť 160 kilometrov za hodinu. „Ide o investične aj technicky najnáročnejšiu stavbu ŽSR od ich samostatnosti,“ zdôraznila. Tento úsek spojí už zmodernizovaný úsek Beluša – Púchov a práve rekonštruovaný úsek Považská Teplá – Žilina.

Dokončením modernizácie železničnej trate v úseku medzi Púchovom a Považskou Teplou dôjde k završeniu modernizácie železničnej trate na ucelenom úseku trate Bratislava – Žilina, kde budú môcť vlaky prenávať rýchlosťou do 160 km/h. Tento rok je pritom naplánované dokončenie modernizácie úseku Považská Teplá – Žilina.

ŽSR však majú zároveň v rámci Nástroja na prepájanie Európy (CEF) k dispozícii aj 278 miliónov eur z európskych zdrojov. Z tohto balíka bude podľa M. Pavlikovej financovaná modernizácia železničnej trate v úseku z Devínskej Novej Vsi po štátu hranicu Slovenska s Českou republikou a úsek z Popradu po Lučivnú.

Lepšie vlaky v regiónoch

Štátny dopravca Železničná spoločnosť Slovensko chce v nadchádzajúcich piatich rokoch investovať vyše 700 miliónov eur predovšetkým do modernizácie vlakov v rámci regionálnej dopravy.

„Chceme, aby železničná doprava ostala kľúčovou dopravnou platformou mobility

v regiónoch. Preto v nadchádzajúcich piatich rokoch chceme investovať viac ako 700 miliónov eur do jej modernizácie,“ avizoval generálny riaditeľ ZSSK Filip Hlubocký na konferencii v Bratislave, ktorá sa zaoberala problematikou regionálnej osobnej železničnej dopravy. „Len rýchle, spoľahlivé a moderné vlaky pritiahnu cestujúcich na koľaje,“ pokračoval F. Hlubocký. Od roku 2008 investovala ZSSK podľa jeho slov do regionálnej dopravy viac ako 500 miliónov eur. V nasledujúcich rokoch sú podľa spoločnosti investície smerované najmä do nákupu ucelených vlakových súprav, do modernizácie vozňového parku a do budovania regionálnych prevádzkovo-údržbárskych centier.

V Košickom kraji by sa tak malo zmodernizovať 47 lokomotív regionálnej dopravy a vybudovať prevádzkovo-údržbárska základňa v Košiciach. Čo sa týka regiónu Prešova, tu sa majú obnoviť rušne a dieselové lokomotíva pre tatranskú zubačku a v Humennom má vzniknúť prevádzkovo-údržbárska základňa. Pre Žilinský samosprávny kraj má dopravca naplánovaný nákup 25 elektrických vlakových súprav a vybudovanie prevádzkovo-údržbárskej základne v Žiline. Do Banskobystrického samosprávneho kraja by sa malo nakúpiť 21 dieselových vlakových súprav a zmodernizovať 30 vozňov regionálnej dopravy. Vybudovať sa má tiež prevádzkovo-údržbárska základňa vo Zvolene.

Trenčiansky kraj by mal získať štyri dieselové kofajové vozidlá do regionálnej dopravy, Nitriansky samosprávny kraj 10 dieselových vlakových súprav a tiež by v Nových Zámkoch mala vzniknúť prevádzkovo-údržbárska základňa.

Čo sa týka Trnavského kraja, preň sa má nakúpiť 15 dieselových vlakových súprav a pre Bratislavský samosprávny kraj to má byť 10 dieselových vlakových súprav. Zároveň sa má v Bratislave vybudovať prevádzkovo-údržbárska základňa.

Spracoval (mz) ●

Magistrát chce meniť

Automobilová doprava v Bratislave stále dominuje. Takmer 40 percent Bratislavčanov sa prepravuje autom, 33 percent verejnou dopravou, 26 percent peši a 1,6 percenta na bicykli. Vyplýva to z analýzy v akčnom pláne rozvoja cyklistickej a pešej dopravy hlavného mesta pre rok 2017.

Analýza preukázala, že na prepravu do práce využívajú Bratislavčania najmä automobilovú dopravu. „Pri takýchto cestách respondenti uviedli, že v 52,8 percentách prípadov využili individuálnu automobilovú dopravu, v 35,4 percentách verejnú dopravu a len v 11,8 percentách prípadov to bol mäkký mód, to znamená chôdza či bicykel,“ píše sa v akčnom pláne. Individuálnu autodopravu Bratislavčania podľa analýzy menej využívajú na cestách medzi domovom a obchodom, pri každodennom nakupovaní, taktiež aj keď cestujú z domu za vzdelaním. „V prípade prvého typu cesty ide o priemerne kratšie cesty s dominanciou pešej dochádzky. Pri týchto cestách domov-vzdelanie ide zase o cesty skôr mladších respondentov, u ktorých je najčastejšie využívaným dopravným prostriedkom vozidlo verejnej dopravy,“ vysvetľuje akčný plán. Verejnú dopravu najčastejšie využívajú Bratislavčania, ak potrebujú ísť z domu do nemocnice, alebo si vybaviť administratívne záležitosti či ísť na nákup.

Nechajte auto doma

Hlavné mesto si dalo v akčnom pláne za cieľ zvýšiť podiel prepravy chôdzou, bicyklom a verejnou dopravou. Zároveň chce znížiť podiel individuálnej automobilovej dopravy do roku 2025 na úroveň 35 percent, do 2030 na 25 percent a hranicu pod 20 percent chce dosiahnuť v roku 2040. Bratislava taktiež chce redukovať dĺžku ciest pri preprave osôb i tovaru a efektívne organizovať dopravu na báze inteligentných dopravných systémov. Do roku 2030 je v pláne znížiť používanie vozidiel na konvenčné palivá v mestskej doprave na polovicu a do roku 2050 ich postupne vyradiť z prevádzky v rámci mesta. „Do roku 2040 zaistiť, aby 80 percent dopravy, ktorá neprekračuje hranice mesta, bola doprava nízko emisná a zní-

žiť emisie vozidiel, ktoré prekračujú hranice mesta, do roku 2030 o desať percent,“ uvádza sa v akčnom pláne.

Pribudnú nabijacie stanice

Hlavné mesto chce podporiť rozvoj elektromobility aj cestou nákupu 18 elektrobussov, ktoré sú šetrné k životnému prostrediu. Bratislava sa zároveň zapojila do projektu Urban-E, cez ktorý chce riešiť rozvoj nabíjacej infraštruktúry pre elektrické vozidlá. Vybudovať plánuje 50 elektronabíjacích staníc pre striedavý prúd (AC) a šesť staníc na jednosmerný prúd (DC).

Okrem toho pre zvýšenie plynulosti hromadnej dopravy chce mesto zaviesť na 22 križovatkách nový systém preferencie v svetelnej signalizácii pre vozidlá MHD. Takáto preferencia električiek je už nastavená napríklad na križovatkách Mýtna – Imricha Karvaša, Žilinská – Štefanovičova či Jantárová cesta – Bosákova.

Bratislavský primátor Ivo Nesrovnal pri predstavení plánov riešenia bratislavskej dopravy zdôraznil, že mesto je z hľadiska dopravy nastavené na rozvoj koľajovej dopravy, či už železničných alebo električkových tratí. „Bratislava neobsluhuje len 400 000 svojich obyvateľov, ale 700 000 ľudí, ktorí žijú v celom bratislavskom metropolitnom regióne. Riešenie vidíme v rozvoji železničnej dopravy, MHD, v riešení parkovania, cyklo dopravy a pešej dopravy. Všetky tieto komponenty riešime postupne,“ poznamenal primátor.

Pribudnú električky

V tomto období sa hlavné mesto sústreďuje na dva najväčšie dopravné projekty, a to rekonštrukciu Karlovesko-Dúbravskej električkovej radiály a druhej etapy budovania električkovej trate do Petržalky. V prípade Karlovesko-Dúbravskej radiály má už mesto štyri stavebné povolenia a momentálne finišuje s podkladmi pre verejné obstarávanie na zhotoviteľa stavebných prác. Ich začiatok sa predpokladá tento rok.

„Čo sa týka Petržalky, mesto vyhovel požiadavkám verejnosti a zmenilo projekt tak, aby nenarážal na odpor Petržalčanov. Okolo trate nepôjde štvorprúdová komunikácia, ako sa plánovalo, ale bude tam cyklotrasa a chodník. Trať bude zatravnená a budú tam integrované zastávky,“ priblížil primátor. Výstavba druhej etapy trate v Petržalke by mala byť dokončená do roku 2020. Magistrát pripravuje aj rekonštrukciu Vajnorskej a Ružinovskej radiály. Tu uzatvára podklady pre tender na dopracovanie projektovej dokumentácie. Začatie prác sa na oboch radiálach odhaduje v roku 2019.

Mesto má už vyhladených aj 32 lokalít, kde chce vybudovať záchytné parkoviská, odkiaľ by mohli vodiči prestúpiť na MHD. O zámere však ešte musí prebehnúť diskusia. Do Bratislavy totiž v rannej špičke prichádza podľa Územného generelu dopravy okolo 34 000 vozidiel z jednotlivých smerov. Primátor tvrdí, že cieľom magistrátu je znížiť objem individuálnej automobilovej dopravy. „Mesto má víziu rozvoja mobility. Je ním podpora verejnej koľajovej dopravy, MHD a cyklo dopravy,“ podotkol.

Riešenie pre „cezpoľných“

Na dosiahnutie týchto cieľov by mali pomôcť predovšetkým opatrenia v oblasti verejnej dopravy pre pracujúcich zo satelitných obcí a miest. Podľa zámerov ŽSR sa v blízkej budúcnosti dokončia nové zastávky, ktoré zrýchlia prestupy a mesto Bratislava zmodernizuje tri električkové radiály. Aj električky teda zrýchlia. Zároveň mesto predĺži električkovú trať až na koniec Petržalky. Verejná doprava tak

dopravu v meste

môže byť napokon rýchlejšia, ako auto, minimálne v čase špičky.

„Všetky vozidlá v Bratislave budú nízkopodlažné, koľajová trať povedie až na koniec Petržalky,“ prognózuje cestovanie verejnou dopravou po Bratislave v roku 2020 predseda dopravnej komisie na bratislavskom magistráte Jozef Uhler.

Všetky tieto projekty majú byť dokončené do roku 2020. Pozitívne je, že mesto aj železničiar na ne majú vyčlenené prostriedky z eurofondov a postupne ich aj krok za krokom pripravujú. Či sa im však podarí prejsť celým procesom schvaľovania a realizovať ich do stanoveného termínu – teda do roku 2020 – je ale veľmi otázne. Najmä po skúsenostiach z minulých období, kedy projekty tohto typu sa v našich zemepisných šírkach pripravujú o niečo dlhšie.

Jedno ale isté je a nastane to už čoskoro: Cezpoľní a neskôr aj rezidenti prídu o možnosť parkovať zadarmo. To by mohlo tlmieť zahusťovanie mestských ciest.

Vlakom aj po meste

Aj podľa predstaviteľov železníc môže doprava v Bratislave a jej okolí výrazne pomôcť vlaková doprava. Zhodli sa na tom počas obhliadky 50 kilometrov železničných tratí v hlavnom meste. Cestnú dopravu do a z Bratislavy by podľa nich mohli odľahčiť dve nové trate i nové železničné zastávky. „Veríme, že práve koľajová doprava by mohla pomôcť k riešeniu dopravnej situácie, ktorá dnes v Bratislave je, a ktorá sa možno trochu zhorší v súvislosti s výstavbou obchvatu D4 a R7,“ povedal pri tejto príležitosti generálny riaditeľ Železničnej spoločnosti Slovensko Filip Hlubocký. Radi by odľahčili najmä bratislavské mosty a využili koľaje vedúce na stanicu Petržalka. V spolupráci s ministerstvom dopravy analyzujú možnosť realizovať prepojenie Senca s Petržalkou s možnosťou novej stanice na Bosákovej ulici alebo pri Digital Parku/Auparku v Bratislave.

Trasu Senec – bratislavské Nové Mesto osobné vlaky prejdú podľa riaditeľa už dnes za

28 minút, teda rýchlejšie ako osobné autá v súčasnosti, s pokračovaním do Petržalky za ďalších 17 minút.

Ďalšou možnosťou je podľa ZSSK zvýšenie intenzity využitia stanice Bratislava-Nové Mesto a posilnenie spojov, ktoré sem smerujú od Trnavy a z Malaciek. Táto možnosť si vyžaduje podľa Hlubockého aj užšiu kooperáciu s Dopravným podnikom Bratislavy. Cesta z Trnavy osobným vlakom na zastávku Bratislava-Nové Mesto by trvala 47 minút. „Veríme, že naši partneri vypočujú naše odporúčania a aspoň jeden projekt dostane zelenú už tento rok,“ povedal podpredseda predstavenstva ZSSK Patrik Horný.

Bez spolupráce to nepôjde

„Prešli sme si v Bratislave zhruba 50 kilometrov tratí a väčšina z nich je už teraz zjazdnych. Niektoré úseky si vyžadujú ďalšie investície a súčinnosť hlavného mesta i Bratislavského samosprávneho kraja,“ objasnil situáciu generálny riaditeľ Železníc Slovenskej republiky Martin Erdössy. V súčasnosti spracúvaná rozsiahla štúdia realizovateľnosti rozvoja koľajovej dopravy „Dopravný uzol Bratislava“ má byť hotová koncom tohto roka. Obsahovať bude strategické možnosti rozvoja vlakovej dopravy v hlavnom meste a jeho okolí. Tieto zásadné zmeny sa podľa dopravcov síce do reálu nedostanú skôr ako po roku 2020, no riešiť dopravnú situáciu v Bratislave chcú už teraz. „Na základe tejto štúdie by malo byť jasné, ktoré z terminálov integrovanej osobnej prepravy majú zmysel a treba ich rozvíjať a budovať,“ podotkol Erdössy. Štúdia by mala dať odpoveď, či v budúcnosti vznikne na bratislavskom Trnavskom mýte vlaková stanica Filiálka. ŽSR a ZSSK si však jej vznik vedia predstaviť. „Vidíme prínos a zmysluplnosť toho, aby ľudia stáli na Filiálke. Je to dopravný uzol, dobre lokalizovaný. Rozprávame sa však rádovo o vyššej investícii,“ podotkol Hlubocký.

Budúcnosť je v koľajach

Zámer odľahčiť cestnú dopravu v Bratislave a okolí prostredníctvom koľajovej dopravy schvaľuje aj predseda Inštitútu verejnej dopravy Marek Modranský. „Ak si porovnáme dopravný koridor, kde potrebujeme prepraviť 50 000 osôb za hodinu v jednom smere: keby všetci šli autami, potrebujeme až 175 metrov širokú cestu, keby cestovali autobusmi - 35 metrov širokú cestu, a ak vlakom, deväťmetrový koridor. Tento zámer je práve o tom neobjavenom priestore, ktorý je tu k dispozícii a môžeme ho v budúcnosti využiť,“ podotkol.

Spracoval (mz) ●

Nové technológie nestačia,

Investíciami do klasickej dopravnej infraštruktúry sa zvyšuje závislosť na spaľovacom motore, varuje Európska environmentálna agentúra.

Postupný technologický pokrok nebude stačiť pre zníženie emisií v doprave. Splnenie klimatických cieľov si bude vyžadovať „ďalekosiahle zmeny ako všeobecné rozšírenie elektrických vozidiel a zmeny v životnom štýle a zvykoch, ktoré do veľkej miery ovplyvňujú spôsob, ako spoločnosť používa dopravu.“ V decembrovej štúdii Prechody k udržateľnejšiemu dopravnému systému to konštatuje Európska environmentálna agentúra (EEA).

Meranie pokroku k čistejšej doprave

Európska komisia počíta so znížením emisií v doprave medzi rokmi 1990 a 2050 o 60 percent. Aj na tomto predpoklade stojí záväzok Európskej únie k Parížskej dohode znížiť svoje celkové emisie o 27 percent medzi rokmi 1990 a 2030.

EEA každoročne vyhodnocuje pokrok, ktorý členské štáty dosiahli na ceste k čistejšej doprave. Analyzuje tiež nové trendy vráta-

ne elektromobility, autonómnych vozidiel či zdieľaných dopravných systémoch (car sharing).

Nastúpená cesta ide opačným smerom

EEA varuje, že súčasné politiky nepovedú k zníženiu emisií o 60 percent do roku 2050. Naopak, spôsobia ich zvýšenie o 15 percent. „Hoci technologický rozvoj bude aj naďalej do veľkej miery určovať budúce environmentálne vlastnosti dopravného sektora, mnohé predchádzajúce prospešné technologické výdobytky boli historicky neutralizované neustále rastúcim dopytom po doprave,“ upozorňuje správa.

Podľa agentúry sa nemožno spoliehať len na zlepšenie palivovej efektívnosti cestných vozidiel, lietadiel a lodí.

Nádejou je car sharing a aplikácie

Experti EEA vidia budúcnosť v masívnom zavedení elektromobilov a zmenách v správaní

zákazníkov. Inštitúcie by ich mali motivovať k tomu, aby efektívnejšie využívali vozidlá, vyhýbali sa cestám, ktoré nie sú nevyhnutné, a presunuli sa od súkromnej k verejnej doprave. K nádejným trendom patrí podľa EEA car sharing či inovatívne mobilné aplikácie. Tieto nástroje by mali optimalizovať dopyt po doprave.

Agentúra si vybrala tri sektory, na ktorých ukazuje závislosť čistejšej doprave na externých faktoroch. Zameriava sa na využívanie pôdy, turizmus a potravinárstvo.

Negatívnym faktorom je zvyšovanie závislosti na spaľovacom motore poháňanom fosílnymi palivami. V kombinácii s pokračujúcimi investíciami do tradičnej cestnej dopravnej infraštruktúry môže tento faktor „uväznenia“ (lock-in) blokovať prechod k udržateľnejším dopravným prostriedkom.

Problém dopravných investícií

Správa pripomína, že v minulých desaťročiach bolo odpoveďou investičnej politiky na zvýšený dopyt po doprave rozšírenie infraštruktúry. „Existujú však silné dôkazy na to, že dopravná infraštruktúra, ktorou sú zvyčajne

zmeniť sa musia aj zákazníci

cesty, vytvára nový dopyt po cestovaní, a často slúži len na to, že prenesie problémy preťaženia z jedného miesta alebo bodu v čase na iné miesto alebo bod," uvádza EEA. „Nielenže sa tým posilňuje závislosť na autách, ale znižujú sa tiež potenciálne investície do udržateľnejších druhov dopravy.“

Klasické autá so spaľovacím motorom sú pre výrobcov vo všeobecnosti oveľa ziskovejšie ako elektromobily. Automobilky však zároveň vedia, že dopyt po elektrických autách sa zvýši, a to aj pod vplyvom politiky znižovania emisií a energetickej náročnosti. Bude ich preto treba vyrábať viac.

Ako rozlúsknuť tento oriešok? Odpoveď na túto otázku ponúka štúdia poradenskej firmy McKinsey&Company s názvom Elektrizujúce pohľady: Ako môžu automobilky zvýšiť predaj a ziskovosť elektrických áut (Electrifying insights: How automakers can drive electrified vehicle sales and profitability).

Zmena spotrebiteľských preferencií

Štúdia z januára 2017 sa opiera o prieskum preferencií asi 3 500 spotrebiteľov v Spojených štátoch, Nemecku a Nórsku a ďalších 3 500 v Číne.

Poradenská firma sa zamerala na spotrebiteľské vnímanie elektrických vozidiel (čisto elektrické a hybridy), a to od zvažovania až po uskutočnenie nákupu.

Hlavným zistením je, že „spotrebiteľský dopyt sa začína nakláňať v prospech elektrických vozidiel a má silný prelomový potenciál.“ Elektromobil prichádza do úvahy pre 30 percent Američanov a 45 percent Nemcov zvažujúcich kúpu auta.

Štúdia ďalej vysvetľuje, že u spotrebiteľov vidno nadšenie pre elektrický pohon, ale trápí ich dojazd a cena v porovnaní so spaľovacími motormi.

Výrobcom automobilov zase môže chýbať kapitál v čase, keď sa snažia držať krok s viacerými trendmi súčasne – automatické riadenie, prepojitelnosť, zdieľaná mobilita a samozrejme elektrifikácia.

Pod tlakom spotrebiteľského dopytu ako aj verejných politik budú musieť výrobcovia dosiahnuť vyššiu ziskovosť elektromobilov.

Dlhodobé a krátkodobé riešenie

Krátkodobým riešením je podľa štúdie zamerať sa na veľké a nenáročné skupiny zákazníkov, ktorým stačí základná výbava a kratší dojazd. Ak si chcú výrobcovia zaistiť dlhodobú ziskovosť, musia osloviť spotrebiteľov náročnejších na dojazd aj funkcie vozidla.

V súčasnosti si elektromobily kupujú ľudia s vyššími príjmami a ekologickým cítením, ktorí majú radi nové trendy. Ďalšou metou

je podľa štúdie segment menej náročných zákazníkov z miest, ktorým môže vyhovovať ľudový model elektromobilu.

Treťou, vzdialenejšou metou, sú bežní zákazníci vrátane rodín, ktorí sa namiesto spaľovacieho motora rozhodnú pre elektrický, pretože im záleží na výkone vozidla aj jeho využiteľnosti.

Trendy sleduje aj EÚ

Európska únia musí reagovať na technologický vývoj vo svete a mať ambíciu, aby sa najkvalitnejšie autá vyrábali v Európe. Na stretnutí s novinármi to uviedol podpredseda Európskej komisie pre Energetickú úniu Maroš Šefčovič. „Musíme si uvedomiť, že to, čo vyrábame dnes, nám o päť či desať rokov nemusí stačiť a musíme naskočiť na nový trh. Pred niekoľkými mesiacmi som počul termín, že európsky automobilový priemysel mal svoj Tesla moment. To znamená, že európske automobilky si jednoducho uvedomili, aká je tendencia a čo hlavne mladí ľudia očakávajú. Teda čisté autá a elektrický alebo vodíkový pohon. Je tiež veľký záujem o systém autonómneho riadenia," priblížil eurokomisár.

V budúcnosti podľa neho pri určovaní ceny automobilu nebude dominantný hardvér, ale softvér.

„Dnes 90 % ceny auta tvorí hardvér. To je to, čo na Slovensku vieme vyrábať a čo vieme tak skvele dať dokopy a predstaviť ako nové auto. O pár rokov však až 50 % jeho hodnoty bude tvoriť softvér, ktorý bude veľmi dôležitý pre to, ako bude auto fungovať a ako bude zapojené do celého systému modernej dopravy, ktorý sa teraz vyvíja a mení," objasnil podpredseda EK.

Ľudom prekáža znečistenie ovzdušia

Dodal, že primátori svetových metropol sa čoraz jednoznačnejšie vyjadrujú za zákaz vstupu áut s vysokými emisiami do miest. Tento tlak zo strany samospráv na novú mobilitu bude podľa neho veľmi silný hlavne pre to, že ľudia čoraz výraznejšie protestujú proti znečisteniu ovzdušia.

„Špecifická bola hlavne tohtoročná zima. Prvýkrát sme mali viacero európskych miest s číslami, ktoré boli horšie, ako majú mestá v Indii a Číne," povedal M. Šefčovič, podľa ktorého ročne zomiera v Európe vyše 400-tisíc ľudí predčasne v dôsledku zvýšeného znečistenia ovzdušia.

Ako ďalej spomenul, EÚ by mala deklarovat, že má ambíciu byť prvou veľkou ekonomikou, ktorá vybuduje infraštruktúru pre autonómne vozidlá. Považuje preto za veľmi dôležitý fakt, že Slovensko sa pridalo k jej testovaniu.

Komisia podporí elektrinu, vodík aj plyn

„Diaľnica medzi Brnom a Bratislavou bude využívaná aj ako testovacia dráha pre tieto nové technológie," konkretizoval M. Šefčovič, podľa ktorého je v tomto smere ešte nutné pripraviť potrebné podmienky.

„Treba vydať novú vyhlášku o cestnej premávke, zabezpečiť špeciálnu prácu dopravnej polície v tomto úseku, či silnejšie pokrytie internetom," načrtnol.

EK chce podľa jeho slov finančne podporiť urýchlené vytváranie infraštruktúry pre alternatívne pohony aj v ďalších aspektoch. „Znamená to elektrické nabíjačky, vodíkové čerpadlá, či stanice na stlačený plyn a skvapalnený plyn pre lode," vymenoval podpredseda EK s tým, že vybudovanie takejto infraštruktúry pri zameraní sa na transeurópske magistrály by stálo okolo 1,5 miliardy eur.

„Nezdá sa mi, že je to suma, ktorú by sme nevedeli nájsť v našom rozpočte," poznamenal.

„Musíme nájsť spôsob, ako využiť aj rôzne prostriedky na to, aby sme infraštruktúru pre tieto vodíkové, elektrické autá alebo autá s inými alternatívnymi pohonmi, ako stlačený alebo skvapalnený plyn, mohli naozaj širšie využívať, ako na Slovensku, tak aj v celej Európe," uzavrel M. Šefčovič.

Európska komisia chce tento rok v rámci budovania Energetickej únie predstaviť rozsiahly balíček prinášajúci súhrnné riešenie pre nízkouhlíkovú čistú mobilitu. Zároveň upozornil na množstvo sociálnych aspektov s tým súvisiacich a potrebu riešenia problému šoférov nákladnej dopravy zo strednej Európy, ktorí vozia tovar do západnej Európy.

„Budeme musieť prísť s novými emisnými limitmi pre osobné autá a pre dodávky. Bude musieť nájsť riešenie, ako podporiť trend modernizácie automobilového priemyslu v Európe. Našou kľúčovou prioritou musí byť, aby sa najlepšie a najkvalitnejšie autá na svete vyrábali v Európe, aby sa vyrábali na Slovensku," konštatoval eurokomisár.

Mestá bez diesela

Aj podľa primátora Bratislavy Iva Nesrovnala sa otvára otázka regulácie vstupu dieselových motorov do centier miest. Je presvedčený, že ak sa má takéto opatrenie zaviesť v hlavnom meste SR, nesmie byť osamotené. „Nechceme začínať zákazom, to nie je dobré. My skôr musíme ponúknuť systém mobility na území mesta. Celý ten systém parkovania, zdieľania komunikácií, podpory mestskej hromadnej dopravy, železničnej dopravy, alternatívnej dopravy, bike sharing, pešo... Toto musí byť pripravené, a potom môžeme začať rozprávať o regulácii dieselových motorov," spresnil primátor.

Spracoval (mz) ●

Teslov svet

Nikola Tesla patrí medzi najvýznamnejších vedcov a vynálezcov všetkých čias. Svoj intelekt uplatnil v niekoľkých samostatných odboroch, venoval sa najmä vynálezom súvisiacim s osvetlením, rozvodom elektriny, časticovými zbraňami, umelou inteligenciou a aerodynamikou. Medzi jeho najväčšie objavy a vynálezy patria zariadenia poháňané striedavým prúdom, röntgenové žiarenie, úsporná žiarovka, rádiový signál, bezdrôtový prenos elektrickej energie a 300 ďalších patentov. Práve vďaka jeho vynálezom došlo k skutočne plnému využitiu potenciálu elektromagnetizmu a elektrickej energie.

Nikola Tesla sa narodil 10. júla 1856 v Smilijane na území dnešného Chorvátska, bol však srbskej národnosti. Študoval matematiku, fyziku a mechaniku na Vysokej škole polytechnickej v Grazi, ale v roku 1878, tesne pred skúškami, zo školy odišiel. V roku 1879 krátkodobo pracoval v Maribore a potom na Reálnom gymnáziu v Gospići. Ďalší rok strávil v Prahe, kde sa mu síce nepodarilo dostať sa na univerzitu, ale pravidelne navštevoval prednášky a knižnicu, kde získaval ďalšie vedomosti a sledoval novinky v oblasti elektrotechniky.

Preslávil ho moderný indukčný motor

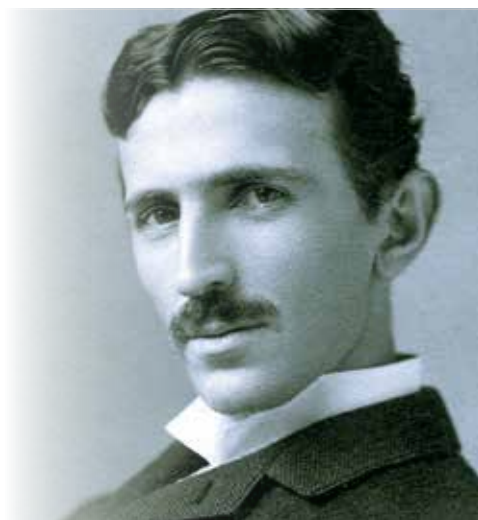
V roku 1880 sa presťahoval do Budapešti, kde pracoval pre telegrafickú spoločnosť a začala sa tu rozbiehať jeho kariéra. V tomto čase sa začal intenzívne zaoberať výskumom elektriny, pričom vynášiel princíp striedavého prúdu. Vytvoril tiež svoj prvý elektrický vynález, telefónny zosilňovač (teda bežný reproduktor). Taktiež rozpracoval nápad o rotujúcom magnetickom poli. V roku 1882 sa presťahoval do Paríža, kde začal pracovať pre Kontinentálnu Edisonovu spoločnosť. V rámci plnenia jednej úlohy v Štrasburgu v roku 1883, vo voľnom čas zostrojil na základe idey o rotujúcom magnetickom poli, svoj prvý indukčný motor. O dva roky neskôr odišiel do Spojených štátov amerických, kde sa už natrvalo usadil.

Spočiatku pracoval pre Edisona v jeho firme Edison Machine Works, pre rozdielnosť názorov sa však ich cesty rozišli a v roku 1886 si Tesla založil vlastnú spoločnosť Tesla Electric Light & Manufacturing, ktorá sa zaoberala predovšetkým výrobou a patentovaním vylepšení pre oblúkové lampy. Snom Teslu

však bolo venovať sa strojom na striedavý prúd, s čím investori nesúhlasili. Situácia sa zmenila podpisom zmluvy s Edisonovým veľkým rivalom Westinghousom v roku 1887, kedy pokračoval v jeho laboratóriách vo výskume striedavého prúdu a množstve iných objavov. Práve rok 1887 bol pre Teslu prelomovým rokom jeho vynálezcovského úsilia, keď skonštruoval prvý bezkefkový indukčný motor na striedavý viacfázový prúd, ktorý o rok neskôr predstavil Americkému inštitútu elektrotechnických inžinierov.

Vizionárstvo

V roku 1899 sa Tesla presťahoval do Colorado Springs, kde sa mu podarilo vybudovať si vlastné špecializované laboratórium. V ňom sa niekoľko mesiacov zaoberal vizionárskymi výskumami, ktoré súviseli najmä s bezdrôtovým prenosom elektrickej energie. V roku 1900 Tesla opustil Colorado Springs, vrátil sa do New Yorku a v Long Islands začal pracovať na projekte budovania bezdrôtovej svetovej vysielacej veže – tzv. Wardencliffskej veže. Jej úlohou bolo bezdrôtovo distribuovať elektrinu na veľké vzdialenosti. Americký finančník J. Pierpont Morgan mu na ňu poskytol kapitál 150 tisíc dolárov. Vďaka tomu sa Tesla mohol pustiť do budovania veže vysokej 57 metrov, avšak celý projekt si vyžadoval ďalšie finančné investície. J. P. Morgan po niekoľkých rokoch prestal preto Teslu podporovať. Nikola Tesla sa snažil získať prostriedky z iných zdrojov, nebol však úspešný. Projekt nebol dokončený a z tohto dôvodu Wardencliffskú vežu v roku 1917 zbúrali. Tesla sa v tom čase ocitol vo veľkých právnych ťahaniach s G. Marconim ohľadom vynálezu rádia. Marconi získal v roku 1909 Nobelovu cenu

za fyziku za objav rádia, napriek tomu, že ho objavil Tesla už niekoľko rokov pred ním. Aj keď bolo Teslovo prvenstvo jednoznačne preukázateľné, Marconi mal v tejto dobe veľký vplyv, a tak bol tento spor súdne vyriešený v Teslov prospech až v roku 1943, tri mesiace po Teslovej smrti.

Teslove finančné problémy narastali, nedarilo sa mu získať potrebné peniaze na ďalšie projekty. Po prvej svetovej vojne sa stiahol do ústrania a pokračoval ďalej vo svojich výskumoch, ale už viac v teoretickej rovine. Zaoberal sa futuristickými projektmi ako napr. lúčmi smrti (teleforce), ktoré v 2. svetovej vojne ponúkol vláde USA ako prípadnú obranu proti nacistickému Nemecku. Nikola Tesla zomrel 7. januára 1943 v New Yorku.

Teslove vynálezy v ZCV Aurelium

Jeden z najvýznamnejších vynálezcov všetkých dôb, Nikola Tesla, stojí takmer s všetkým, čo je dnes vo fyzike spojené s elektrickou energiou. Skonštruoval hydroelektrárňu na Niagarských vodopádoch s turbínami vyrábajúcimi striedavý prúd, objavil princíp diaľkovo ovládaných mechanizmov, napríklad lietadiel, ponoriek a lodí. Stal sa priekopníkom bezdrôtového spojenia a bezdrôtových prenosov energie, pracoval na získavaní energie zo slnka. Už v roku 1909 predpovedal bezdrôtové prenosy dát mobilnými telefónmi a mobilnými sieťami.

V Zážitkovom centre vedy Aurelium je tomuto významnému vedcovi venovaná samostatná časť expozície s názvom Teslov svet. Niekoľko exponátov návštevníkov zavedie do sveta elektrických výbojov, bleskov a plazmy, pričom vysvetlí mechanizmus ich vzniku, ich vlastnosti, ako aj konštrukciu prístrojov na ich vybudenie a kontrolu. Teslov svet pozostáva z Teslovej cievky a Spievajúcej plazmy.

www.aurelium.sk

Túto stránku sponzoruje

najväčší výrobca stavebných profilov na Slovensku.

Chcela by som sa opýtať na platobný rozkaz a jeho možné použitie. Donedávna sme ho podávali na príslušný súd podľa Občianskeho súdneho poriadku. Aktuálne však už platí nový Civilný sporový poriadok, v ktorom je platobný rozkaz upravený a právnik nám spomínal aj zákon o upomínacom konaní, podľa ktorého sa teraz platobné rozkazy údajne vydávajú. Máme v tom vcelku zmätok, poprosíme o vysvetlenie.

Občiansky súdny poriadok nahradil od 1. júla 2016 zákon 160/2015 Z.z. - Civilný sporový poriadok (ďalej len CSP) a zákon 161/2015 Z.z. - Civilný mimosporový poriadok. Civilný sporový poriadok upravuje platobný rozkaz v rámci osobitných procesných postupov v § 265 a nasl. ako skrátenú formu konania. Zákon č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní bol prijatý bez toho, aby bola dotknutá úprava skráteného konania podľa CSP. Od účinnosti tohto zákona – 1. február 2017 – je teda na žalobcov, či si svoj nárok – spor o peňažné plne-

nie - uplatní v zmysle § 265 a nasl. CSP alebo podľa zákona o upomínacom konaní, teda alternatívne. V praxi to znamená, že existujú vedľa seba dva samostatné právne predpisy so samostatným režimom vydávania platobného rozkazu. Nadalej však ostáva v platnosti, že platobný rozkaz je osobitným procesným postupom, ktorý má byť rýchly, jednoduchý a uplatňuje sa v prípadoch, kedy sa nárok javí byť nesporným.

Jednou z odlišností medzi platobným rozkazom vydaným podľa § 265 a nasl. CSP a podľa zákona o upomínacom konaní je finančné hľadisko. Ak veriteľ uplatní postup podľa zákona o upomínacom konaní, súdny poplatok sa zníži na polovicu, čo má byť zároveň aj najväčším motivačným faktorom. Špecifikom a zároveň výhodou v dnešnej elektronickej dobe je aj to, že zákon o upomínacom konaní pozná výlučne elektronické konanie. Ide komplexne o elektronickú alternatívu k platobnému rozkazu podľa CSP. Podľa zákona o upomínacom konaní sa teda platobné rozkazy zasielajú elektronicky, prostredníctvom elektronického formulára uverej-

nenom na web stránke MF SR. Tie sú následne automaticky spracované informačným systémom na súde, čo bude mať najmä časovú výhodu. Rovnako odpor sa podáva elektronickými prostriedkami. Elektronicky prebieha aj doručovanie písomností a rozhodnutí medzi súdom, žalobcom a žalovaným. V prípade žalovaného sa tento spôsob uplatní len ak má aktivovanú elektronickú schránku. Ako nóvum zákon o upomínacom konaní zaviedol tiež inštitút žiadosti o povolenie plnenia v splátkach. Použiť ho možno v prípade, ak je žalovaný fyzickou osobou a spĺňa podmienky uvedené v zákone.

Kauzálnie príslušným na konanie podľa zákona o upomínacom konaní je vždy Okresný súd Banská Bystrica. V prípade, ak sa platobný rozkaz nepodarí doručiť do vlastných rúk, alebo je proti platobnému rozkazu podaný odpor, Okresný súd Banská Bystrica vyzve žalobcu, aby podal návrh na pokračovanie v konaní. Ak žalobca takýto návrh podá, Okresný súd Banská Bystrica vec do 5 dní postúpi súdu príslušnému podľa § 13 a nasl. CSP a tam sa nakoniec vec ďalej prejednáva.

D. Grznárik

Register partnerov verejného sektora

Účinnosťou zákona číslo 315/2016 Z.z. o registri partnerov verejného sektora a o zmene a doplnení niektorých zákonov je od 1. februára 2017 prístup k prostriedkom z verejných zdrojov podmienený registráciou v Registri partnerov verejného sektora.

Zákon vychádza zo smernice Európskeho parlamentu a Rady EÚ č. 2015/849 z 20. mája 2015 o predchádzaní využívaniu finančného systému na pranie špinavých peňazí alebo financovania terorizmu, hoci nejde o úplnú transpozíciu.

Partnerom verejného sektora (ďalej len PVS) je akákoľvek fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá prijíma peňažné prostriedky, majetok alebo iné majetkové práva z verejných zdrojov (napr. zo štátnych a obecných rozpočtov, eurofondov, vrátane štátnej pomoci). Povinnosť zaregistrovať sa v Registri PVS sa vzťahuje za určitých okolností taktiež na fyzické a právnické osoby, ktoré priamo alebo nepriamo dodávajú tovar alebo služby pre PVS (subdodávatelia) ako i na poskytovateľov zdravotnej starostlivosti. PVS sú osoby, ktorým boli poskytnuté jednorázovo finančné prostriedky v sume prevyšujúcej 100 000,- eur,

alebo v úhrne prevyšujúce sumu 250 000,- eur v kalendárnom roku. **Všetci PVS musia mať povinnú registráciu v Registri PVS do 31. júla 2017.**

Subjekty zapísané v už existujúcom Registri konečných užívateľov výhod vedenom v Úrade pre verejné obstarávanie sa považujú za partnerov verejného sektora, sú však povinné v lehote **do 31. júla 2017 zabezpečiť overenie konečného užívateľa výhod.**

Overenie konečného užívateľa výhod (osoby, ktorá využíva hospodársky prospech) sa musí vykonávať každoročne.

Následkom porušenia povinností vyplývajúcich zo zákona o registri partnerov verejného sektora môže byť uloženie pokút, odstúpenie štátu od uzatvorených zmlúv a výmaz z registra partnerov verejného sektora

Registrovať partnera verejného sektora môže okrem iných osôb aj advokát, ktorý bude zodpovedať za správnosť údajov zapísaných v Registri partnerov verejného sektora.

Ak sa register partnerov verejného sektora týka aj Vás, alebo sa chcete o ňom dozvedieť viac, Bratislavská regionálna komora SOPK v spolupráci so spoločnosťou alianciadvokátov ak,

s.r.o. Vás pozýva na:

BIZNIS RAŇAJKY

na tému

REGISTER PARTNEROV VEREJNÉHO SEKTORA

Termín: 18. máj 2017 – od 9:00 – cca 11:00
BC Kerametal, Bratislavská regionálna komora SOPK

Bližšie informácie: www.ba.sopk.sk dg ●

Bratislavská regionálna komora SOPK ponúka podnikateľom v rámci svojich aktivít konferencie, semináre, workshopy a tréningy:

3. máj 2017

TCO (CELKOVÉ NÁKLADY)

Lektor: Ing. Peter Andrišin

4. máj 2017

TRANSFEROVÉ OCEŇOVANIE

Lektorka: Ing. Margita Makarová

10. máj 2017

INŠPEKCIA PRÁCE

Lektor: zástupca inšpektorátu práce

16. máj 2017

SPRÁVA DÁT V 21. STOROČÍ

Lektorka: Ing. Lenka Kolláriková

17. máj 2017

PREFERENČNÝ PÔVOD TOVARU V MEDZINÁRODNOM OBCHODE

Lektor: Mgr. Jozef Vaško, em. h.c.i.

18. máj 2017

Biznis raňajky: REGISTER PARTNEROV VEREJNÉHO SEKTORA

Lektori: JUDr. Gerta Sámelová Flassiková,

Mgr. Patrik Baltazarovič

23. máj 2017

ELEKTRONICKÉ SCHRÁNKY PRÁVNICKÝCH OSÔB

Lektor: JUDr. Ľubomír Lukič

25. máj 2017

Klub Platformy Žena v podnikaní

AKO PREMENÍŤ SVOJE AKTIVITY NA FINANČIE alebo

Odomykanie podnikateľského a finančného potenciálu

Lektorka: Zuzana Riháková

30. máj 2017

Aktuálne z daňových kontrol

Lektori: špecialisti z BMB Leitner

6. jún 2017

Ako za 5 minút povedať, čo robí naša firma, organizácia, vy

Lektorka: PhDr. Ľubica Mižičková

7. jún 2017

Konzultačný deň s nemeckou advokátkou

Lektor: Dr. Marcella Pawelka

Zahraničné aktivity

4. máj 2017

Konzultačný deň o podnikaní v Egypte, Ománe a Saudskej Arábii

1. jún 2017

Okrúhly diskusný stôl o podnikaní v Salvadore

V roku 2017 tiež pripravujeme:

Okrúhly stôl o podnikaní v Iráne

Okrúhly stôl o podnikaní v Rumunsku

Iné aktuálne ponuky

Vystavovanie ATA karnetov – unifikovaný colný dokument pre tranzit a dočasný dovoz tovarov do tretích krajín bez cla

Osvedčovanie o pôvode tovaru – služby pre zjednodušenie Vášho zahraničného obchodu

Klub podnikateľov Bratislavskej regionálnej komory a **Klub mladých podnikateľov** – tematické klubové stretnutia členov BRK SOPK

Platforma „Žena v podnikaní“ - platforma združujúca

aktívne podnikajúce ženy

Sledujte nás aj na FACEBOOKU

Bratislavská regionálna komora SOPK:

<https://www.facebook.com/ba.sopk.sk/>

Platforma Žena v podnikaní:

<https://www.facebook.com/Zenavpodnikani/>

BOJUJEME ZA VÁS

SOPK posúdila v rámci legislatívneho procesu tieto návrhy:

- zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov, a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony,
- zákon o technickej normalizácii,
- predbežné stanovisko k návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o pripravenosti na riziká v sektore elektrickej energie, ktorým sa zrušuje smernica 2005/89/ES,
- návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 97/2013 Z. z. o pozemkových spoločenstvách v znení zákona č. 34/2014 Z. z. dg

Viete že...?

... od 1. apríla vstúpil do účinnosti zákon č. 54/2017 Z. z. o európskom príkaze na zablokovanie účtov a o doplnení zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov, ktorého následkom je ľahšie cezhraničné vymáhanie pohľadávok v občianskych a obchodných veciach v rámci EÚ?

Prijatím tohto zákona Slovensko pristupuje k aplikácii nariadenia Európskeho parlamentu a Rady EÚ, ktoré tento nástroj vo forme európskeho príkazu na zablokovanie účtov zaviedlo. Tento príkaz umožňuje účinne a rýchlo zablokovať finančné prostriedky na bankových účtoch v rôznych členských štátoch EÚ v občianskych a obchodných prípadoch s cezhraničným prvkom. Cieľom je najmä zvýšenie vymožiteľnosti pohľadávok, zvýšenie dôvery pri obchodovaní na jednotnom trhu a v neposlednom rade zníženie nákladov na súdne spory v zahraničí. Toto konanie umožňuje veriteľovi dosiahnuť vydanie neodkladného opatrenia, ktorým sa zabráni prevodu alebo vybratiu finančných prostriedkov na bankovom účte dlžníka vedenom v členskom štáte EÚ, ak je dôvodné podozrenie, že následné vymáhanie jeho pohľadávky bez tohto opatrenia voči dlžníkovi bude zmarené alebo podstatne sťažené. Takéto konanie, zavedené európskym nariadením, je alternatívnym nástrojom veriteľa. Obvyklé legislatívne opatrenia podľa vnútroštátneho právneho poriadku členského štátu môže veriteľ naďalej využívať. dg

DAŇOVÉ OKIENKO

Preverovanie obchodných vzťahov

V júni 2016 vstúpil do platnosti Zákon o cezhraničnej spolupráci, ktorým je implementovaná smernica EÚ o vysielaní pracovníkov v rámci poskytovania služieb. Jej cieľom je zaručiť dodržiavanie primeranej úrovne ochrany práv vysielaných zamestnancov. Cieľom je dosiahnuť, aby sa presadzovali také pracovné podmienky, ktoré sa uplatňujú v členskom štáte, v ktorom sa má poskytnúť služba. Týmto zákonom bola zavedená rozsiahla oznamovacia povinnosť pre hostujúceho (zahraničného vysielajúceho) zamestnávateľa, na čo navyše nadväzujú aj ďalšie povinnosti.

Napriek tomu, že ďalšiu administratívnu záťaž podnikateľov považujeme za neprimeranú, chceli by sme upozorniť, že štát od podnikateľov cez uvedené úpravy očakáva overenie, či pracovníci jeho dodávateľov nepracujú načierno. V opačnom prípade ich Národný inšpektorát práce môže sankcionovať. Jedným z cieľom týchto predpisov je aj zvýšiť dane a odvody, o ktoré štát v dôsledku práce načierno prichádza.

Z tohto pohľadu je sprísnenie predpisov vhodným podnetom na preverenie obchodných vzťahov vrátane nastavenia transferových cien medzi jednotlivými spoločnosťami v rámci koncernu z pohľadu dane z príjmov a prehodnotenia funkcií a rizík, ktoré by mali mať navzájom transparentne dohodnuté. V prípade prijímania služieb od nezávislých subjektov odporúčame v prípade pochybností obchodné zmluvy s dodávateľmi preformulovať tak, aby sa pokuty alebo škody spôsobené dodatočnými odvodmi, daňami a sankciami dali priamo od neho vymáhať.

Blížšie informácie môžete nájsť v našom newsletteri na

<http://www.leitnerleitner.com/slovakia/sk/newsletter>

Autor: Martin Michalides P LL.M., Tax manager BMB Leitner

**22. 05. 2017, pondelok,
namiesto 20. 05. 2017, sobota**

- registračná povinnosť pre DPH pre zda- niteľnú osobu, ktorá má sídlo, miesto podnikania alebo prevádzkareň v tu- zemsku alebo ak nemá také miesto, ale má bydlisko v tuzemsku alebo sa v tu- zemsku obvykle zdržiava, v prípade, ak obrat za najviac 12 predchádzajúcich po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov dosiahol hodnotu 49 790 eur.

25. 05. 2017, štvrtok

- povinnosť podať daňové priznanie k dani z pridanej hodnoty (DPH) platiteľom dane a v rovnakej lehote zaplatiť daň ak je zdaňovacím obdobím kalen- dárny mesiac,
- povinnosť podať elektronickými pro- striedkami súhrnný výkaz za predchá- dzajúci mesiac pre platiteľa DPH, ktorý dodal tovar s oslobodením z tuzemska do iného členského štátu osobe identi- fikovanej pre daň v inom členskom štáte alebo premiestnil tovar oslobodený od dane do iného členského štátu na účely svojho podnikania alebo ktorý sa zúčast- nil na trojstrannom obchode ako prvý odberateľ. Povinnosť podať súhrnný vý- kaz má aj platiteľ DPH, ktorý dodal služ- bu s miestom dodania v inom členskom štáte osobe identifikovanej pre daň, kto- rá je povinná túto daň platiť,
- povinnosť podať elektronickými pro- striedkami súhrnný výkaz za predchá- dzajúci mesiac pre daňového zástupcu Daňovému úradu Bratislava,
- povinnosť podať daňové priznanie k DPH za predchádzajúci mesiac pre oso- by, ktoré nie sú platiteľmi DPH, ak im vznikla povinnosť platiť daň podľa § 69 zákona o DPH a splatnosť vlastnej daňo- vej povinnosti. Osoba, ktorá nie je pla- titelom, nie je povinná zaplatiť daň, ak daň na zaplatenie nie je viac ako 5 eur,
- povinnosť podať kontrolný výkaz elek- tronickými prostriedkami za každé zda- ňovacie obdobie, za ktoré je povinný podať daňové priznanie,
- povinnosť podať colnému úradu da- ňové priznanie k dani z alkoholických nápojov za predchádzajúci kalendárny

mesiac platiteľom dane, ktorý v rámci podnikania opakovane prijíma alkoho- lický nápoj v pozastavení dane z iného členského štátu, prevádzkovateľom lie- hovarnického závodu na pestovateľské pálenie ovocia a malým samostatným pivovarom a v rovnakej lehote zaplatiť daň,

- povinnosť pre držiteľa oprávnenia na distribúciu spotrebiteľského balenia lie- hu v daňovom voľnom obehú oznámiť colnému úradu elektronicky údaje podľa § 54 ods. 15 zákona o spotrebnej dani z alkoholických nápojov za predchádzajú- ci kalendárny mesiac,
- povinnosť podať colnému úradu da- ňové priznanie k dani z tabakových vý- robkov za predchádzajúci kalendárny mesiac platiteľom dane, ktorý v rámci podnikania opakovane prijíma tabako- vé výrobky v pozastavení dane z iného členského štátu, a v rovnakej lehote za- platiť daň,
- povinnosť oznámiť colnému úradu množstvo cigariet uvedených do da- ňového voľného obehú na území SR za predchádzajúci kalendárny mesiac v čle- není podľa obchodného názvu cigariet, ceny cigariet uvedenej na kontrolnej známke a podľa počtu kusov cigariet v spotrebiteľskom balení cigariet,
- povinnosť pre platiteľa a prevádzko- vateľa daňového skladu, oprávneného príjemcu, ktorý opakovane prijíma mi- nerálny olej v pozastavení dane z iného členského štátu podať colnému úradu daňové priznanie a zaplatiť daň.

31. 05. 2017, streda

- splatnosť mesačného preddavku na daň z motorových vozidiel vo výške 1/12 predpokladanej ročnej daňovej povinnosti, ak tá u jedného správcu dane pre- siahne 8 300,- eur,
- splatnosť mesačného preddavku na daň z príjmov právnických osôb a fy- zických osôb u daňovníka, ktorého daň vypočítaná za predchádzajúce zdaňova- cie obdobie presiahla 16 600 eur. Výška preddavku je 1/12 z vypočítanej daňovej povinnosti,

- predložiť miestne príslušnému správ- covi dane prehľad o zrazených a odve- dených preddavkoch na daň z príjmov zo závislej činnosti, ktoré zamestnan- com vyplatil, o zamestnaneckej prémii a o daňovom bonuse za predchádzajúci mesiac.

Do výplatného termínu

- odvod preddavku na poistné na verej- né zdravotné poistenie plateného za- mestnancom a zamestnávateľom,
- odvod poistného na nemocenské po- istenie, dôchodkové poistenie, poistenie v nezamestnanosti, úrazové poistenie, garančné poistenie, poistného do re- zervného fondu solidarity a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie, ktoré odvádza zamestnávateľ.

Do 5 dní po výplatnom termíne

- odvod preddavkov na daň z príjmov fyzických osôb zo závislej činnosti zníže- ných o úhrn daňového bonusu,
- prevod finančných prostriedkov me- sačného prídeldu do sociálneho fondu.

08. 06. 2017, štvrtok

- odvod poistného na nemocenské po- istenie, dôchodkové poistenie, poistenie v nezamestnanosti (dobrovoľné), po- istného do rezervného fondu solidarity a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie za samostatne zárobkovo čin- nú osobu a dobrovoľne poistenú osobu,
- odvod preddavku na poistné na verej- né zdravotné poistenie za samostatne zárobkovo činnú osobu,
- preddavok na poistné platiteľa divi- dend za poistenca, ktorý má príjem z dividend.

15. 06. 2017, štvrtok

- odvod sumy na zabezpečenie dane z príjmov fyzických osôb a právnických osôb za predchádzajúci mesiac a ozná- menie správcovi dane v súlade s rozhod- nutím správcu dane,
- odvod dane z príjmov vyberanej zráž- kou za predchádzajúci mesiac, predložiť výkaz o zrazení a odvedení dane a zapla- tiť daň.

vz

Chcete zvýšiť svoju šancu na trhu? Využite príležitosť
a oslovte tak cielene svojich potenciálnych zákazníkov

Každé číslo Prešporského
podnikateľa sa venuje
niektorej zo zaujímavých
oblastí podnikania.

informujte sa na:

mzervan@googlemail.com

tel.: 0905 436 937

daniela.grznarik@sopk.sk

Pri objednávke inzercie alebo PR článku
na stránkach nášho časopisu dostanete

polovicu zadarmo

platí pre členov SOPK

PREŠPORSKÝ
podnikateľ